

5. Стихальська Н. Пенсійне забезпечення у 2022 році, або як збільшити розмір майбутньої пенсії [Електронний ресурс] / Наталія Стихальська // TASlife. – 2022. – Режим

доступу до ресурсу:

<https://taslife.com.ua/blog/pensijne-zabezpechennya-u-2022-roczy-abo-yak-zbilshyty-rozmir-majbutnoyi-pensiyi>.

6. Українські національні новини, інформаційне агентство: виплати в умовах війни. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1979766>.

7. Офіційний сайт Комітету з питань бюджету URL:

<https://www.rada.gov.ua/news/razom/223565.html>.

8. Гаврилюк В.М. Сучасні моделі пенсійних систем як запорука надійного соціального захисту громадян Наука, розвиток і новітні тенденції розвитку. Матеріали XXXV міжнародної науково-практичної конференції. Париж Франція. 2022. С. 81-83. URL: <https://isg-konf.com/science-development-and-the-latest-development-trends/>.

Віталій ЛАВРУК,
доктор економічних наук, професор,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Оксана ЛАВРУК,
кандидат економічних наук, доцент,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Україна

КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Важливим фактором економічного зростання сільськогосподарських підприємств є достатнє фінансове забезпечення, вагому частку якого складають кредитні ресурси. Вибір оптимальної структури джерел фінансового забезпечення має велике значення за умов ринкової економіки. Поступ банківського кредитування обумовлюється розвитком ринкового господарства, де стосунки між банком та позичальником виходять на перший план.

На сьогодні існує необхідність розроблення та запровадження комплексної системи фінансової підтримки інноваційної діяльності, зокрема щодо механізмів здешевлення кредитів і заохочення банків до кредитування інноваційних проектів в сільському господарстві.

Реалії сьогодення вимагають підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Вагомим чинником економічного зростання сільськогосподарських підприємств є достатні обсяги його фінансового забезпечення, вагому частку якого складає його кредитне забезпечення. Кредитування має ряд переваг та недоліків, які слід враховувати при оцінці доцільності залучення кредитних коштів. Вивчення особливостей банківського кредитування сільськогосподарських підприємств актуальне не лише з причин необхідності оцінки доцільності залучення кредитних ресурсів, але й внаслідок ідентифікації останнього як важливого фінансового інструменту забезпечення інноваційного розвитку галузі сільського господарства.

Економічне зростання характеризує підсумок функціонування економіки в цілому, або окремих її галузей, який можна виміряти темпами приросту валового національного продукту, валової продукції, чи темпами приросту цих же показників у розрахунку на душу населення.

Економічне зростання галузі сільського господарства пов'язане в першу чергу із її стабільним фінансовим забезпеченням. Автор наукових і навчальних праць І.В. Зятковський дає тлумачення поняттю «фінансове забезпечення» таким чином: «Фінансове забезпечення – це система джерел і форм фінансування розвитку економічної та соціальної сфер суспільства». Можна погодитись з його думкою, що воно здійснюється в трьох формах: самофінансування, кредитування, бюджетні асигнування [6, с. 44].

Вибір оптимальної структури джерел фінансового забезпечення має велике значення за умов ринкової економіки. Фінансові ресурси підприємства складають власний, залучений та позичений грошовий капітал. Оптимальне співвідношення між усіма ресурсами фінансування інвестиційної діяльності є запорукою успішного функціонування підприємства. Позичений грошовий капітал складають довгострокові та короткострокові кредитні ресурси. Для забезпечення економічного розвитку галузі сільськогосподарським

підприємствам доцільно залучати довгострокові кредити, які слугуватимуть фінансовим джерелом інноваційного розвитку на перспективу.

Досягнення необхідного рівня інтенсивності виробництва є необхідною складовою економічного зростання сільськогосподарських підприємств. Інтенсивний тип економічного зростання здійснюється шляхом ефективнішого використання ресурсів на основі науково-технічного прогресу та найкращих форм організації виробництва. Зокрема, в економічній літературі наголошується на тому, що, крім проблем визначення необхідного рівня інтенсивності виробництва, в реальних умовах додається ще й проблема обмеженості в ресурсах.

В основі економічного зростання сільського господарства лежить ефективне використання основних факторів виробництва. Надаючи підтримку сільськогосподарським виробникам уряд сприятиме залученню інвестицій в основний капітал. Проте, ця підтримка направлена на всі підприємства та не в повній мірі сприяє підвищенню ефективності виробництва. Низький рівень технологічного прогресу пов'язаний із відсутністю сучасних технологій, залучення інвестицій грає вагомішу роль ніж державна підтримка.

Сектор банківських послуг відіграє важливу роль в розвитку економіки держави, забезпечуючи виробничу, соціальну та інші підсистеми необхідними фінансовими ресурсами [2, с. 243]. Ефективний фінансово-кредитний механізм фінансування сільськогосподарських підприємств забезпечується за рахунок перспективних напрямів:

- розвитку ринку довгострокового кредитування, враховуючи формування «довгої» ресурсної бази;
- удосконалення аналітичної роботи в банківських установах щодо супроводження кредитних договорів, в тому числі методики оцінки кредитоспроможності позичальника;
  - сільськогосподарського підприємства;
- створення системи забезпечення гарантії кредитів сільськогосподарських підприємств;

- кредитування підприємств аграрного сектору необхідно здійснювати за рахунок розвиненої системи кредитної кооперації, яка тісно пов'язана з банківською системою; - підсилення ролі держави в достатньому та повному ресурсному забезпеченні кредитної системи [3]. Механізм банківського кредитування підприємницької діяльності аграрних підприємств формується та використовується кожним комерційним банком на основі сформованої кредитної політики, ефективність якого визначається збігом економічних інтересів кредитора та позичальника і, як результат, досягнення кінцевої мети кожного суб'єкта кредитних відносин: для позичальника – зростання ефективності підприємницької діяльності за рахунок позичених джерел, а для кредитора – одержання прибутку від кредитної операції без втрати потенційного клієнта на майбутнє.

Список використаних джерел

1. Andriushchenko, K., Lavruk, V., Uliganets, S., Kovtun, V., & Matviienko, H. (2019b). Reputation risk management companies based on competence approach. *TEM Journal*, 8(2), 516-524. <https://dx.doi.org/10.18421/TEM82-27>
2. Власюк С.А. Оцінка використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. Вісник Львівського національного аграрного університету: *Економіка Фінанси та оподаткування Accounting and Finance*, № 4 (66)' 2014 107 АПК. 2009. № 16(2). С. 243-247.
3. Гмиря В.П. Особливості фінансово-кредитного механізму фінансування сільськогосподарських підприємств Черкаської області. *Інноваційна економіка*. 2012. № 3. С. 249-252.
6. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: [монографія]: І.В. Зятковський. Тернопіль: Економічна думка, 2000. 215 с.
7. Лаврук В.В. Інвестиційне забезпечення інноваційних проєктів в агропромисловому виробництві: теорія, методологія, практика: монографія. М-во аграр. політики України, Подільський держ. аграр.-техн. ун-т. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 380 с.

8.Лаврук В.В. Формування інноваційної політики аграрних підприємств [Електронний ресурс] *Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету*. Серія: Економіка. Вип. 71. Ч. 2. Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1574>

Валерік ОГАНЕСЯН,
кандидат економічних наук,
викладач економічних дисциплін,
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій»,
ПЗВО «Кам'янець-Подільський Податковий інститут»,
Україна

УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Напад росії суттєво змінив умови функціонування банківського сектору. Своєчасні кроки банків та НБУ для забезпечення безперебійної роботи фінустанов та системи електронних платежів дали змогу пройти перші місяці війни з помірними втратами для фінансового сектору. Обсяг коштів клієнтів у банках зріс, що забезпечувало стабільно високий рівень ліквідності попри воєнні ризики. Невеликий вплив коштів населення у перші два місяці року через інформаційний тиск компенсувався зростанням депозитів у березні. Водночас частка коштів на вимогу оновила максимум. Кошти корпорацій під час війни зменшилися, найбільше в іноземній валюті. Переважно це відбулося через подальші виплати зарплат за одночасного зменшення виручки. Після початку повномасштабної війни населення знизило попит на кредити. Натомість помірний попит на кредитні ресурси з боку корпорацій зберігся. Кредитуванню бізнесу сприяла держава, поліпшивши умови участі в урядових програмах. Сектор залишався операційно прибутковим попри воєнні дії, однак необхідність формувати резерви під очікувані втрати зумовили його збиток. Надалі головним фактором впливу на фінансовий стан банків буде реалізація